

Comparaison Lc 6,4D et Mt 20,25D // Lc 14,8-11 dans le texte édité Nestle-Aland et Codex Bezae

Documents supports : Mise en regard des sources et traduction mot à mot du grec

- Sources primaires :

ALAND, B., et al. (eds), *Novum Testamentum Graece*, 28e éd, Stuttgart, 2012.

SCRIVENER, F. H., *Bezae Codex Cantabrigiensis: Being an Exact Copy, in Ordinary Type, of the Celebrated Uncial Graeco-Latin Manuscript of the Four Gospels and Acts of the Apostles, Written Early in the Sixth Century, and Presented to the University of Cambridge by Theodore Beza, A.D. 1581*, Cambridge, 1864.

- Sources secondaires :

BOKOBZA, H. É., *Jésus ou le messianisme à la lumière de la Torah*, Paris, 2023.

METZGER, B. M., *A Textual Commentary on the Greek New Testament*, 2nd edn, Stuttgart, 1994

HOUGHTON, H. A. G., *A Textual Commentary on the Greek New Testament: A Companion to the Sixth Edition of the United Bible Societies' Greek New Testament*, Stuttgart, 2025

PINCHARD, L., "Le Codex de Bèze est-il vraiment harmonisant? L'exemple de Matthieu dans l'apparat critique du Nestle-Aland", in *Traditions et Traductions Des Textes Bibliques. Études de Critique Textuelle et d'exégèse En l'honneur de Prof. Christian-Bernard Amphoux à l'occasion de Son 80e Anniversaire*, éd. par L. PINCHARD, J.-C. HAELEWYCK, Bruxelles, 2023 (Langues et Cultures Anciennes, 35), pp. 139–175.

- Textes

Lc 6,1–11 Nestle Aland (Codex Vaticanus)	Lc 6,1–11 (Codex Bezae) fol. 205b–206b
<p>¹ Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ¹ ἱκαὶ ἥσθιον τοὺς στάχους ψύχοντες ταῖς χερσίν². ² τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπαν· τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν³; ³ καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ οἱ [ὄντες], ⁴ ἵνα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἑλθὼν ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; ⁵ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· κύριός ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.</p> <p>⁶ Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά⁷. ⁷ παρετηροῦντο δὲ οὐδὲν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὐρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. ⁸ αὐτὸς δὲ ᾗδεν τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρᾷ ἔχοντι τὴν χεῖρα· ἔγειρε καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον· καὶ ἀναστὰς ἔστη. ⁹ εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· ἔπερωτῶ ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν</p>	<p>καὶ εγενετο αυτου εν σαββατω δευτεροπρωτω δια πορευεσθαι δια των σποριμων οι δε μαθηται αυτου ηρξαντο τιλλειν τους σταχους και ψυχοντες ταις χερσιν ησθιον . τινες δε των φαρισαιων ελεγον αυτω ιδε τι ποιουσιν οι μαθηται σου τοις σαββασιν ο ουκ εξεστιν αποκριθεις δε ο ιησ ελεγεν προς αυτους ουδεποτε τουτο ανεγνωτε ο εποιησεν δαυειδ οτε επεινασεν αυτος και οι συν αυτω εισελθων εις τον οικον του θυ και τους αρτους της προθεσεως εφαγεν και εδωκεν και τοις μετ αυτου ους ουκ εξον ην φαγειν ει μη μονους τη αυτη ημερα θεασαμενος τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω ανθρωπε ει μεν οιδας τι ποιεις μακαριος ει ει δε μη οιδας επικαταρατος και παραβατης ει του νομου και εισελθοντος αυτου παλιν εις την συναγωγην σαββατω εν η ην ανθρωπος</p>

Lc 6,1-11 Nestle Aland (Codex Vaticanus)	Lc 6,1-11 (Codex Bezae) fol. 205b-206b
<p>σώσαι ἢ ἰάπολέσαι; ^τ 10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς ἔειπεν αὐτῷ· ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἔποίησεν καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ^τ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας καὶ ἔδιελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.</p>	<p>ξηραν εχων την χειρα παρετηρουντο αυτον οι γραμματεις και οι φαρισαιοι ει τω σαββατω θεραπευει ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου . αυτος δε εγινωσκεν τους διαλογισμους αυτων λεγει τω την χειρα εχοντι ξηραν εγειρου και στηθι εν τω μεσω και αναστας εσταθη ειπεν δε ο ιης προς αυτους επερωτησω υμας ει εξεστιν τω σαββατω αγαθο ποιησαι η κακοποιησαι ψυχην σωσαι η απολεσαι οι δε εσιωπων και περιβλεψαμενος αυτους παντας εν οργη λεγει τω ανθρωπω εκτεινον την χειρα σου και εξετεινεν και απεκατεσταθη η χειρ αυτου ως και η αλλη και ελεγεν αυτοις οτι κυ εστιν ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου αυτοι δε επλησθησαν ανοιας και διελογιζοντο προς αλληλους πως απολεσωσιν αυτον : εγενετο δε εν ταις ημεραις εκειναις εξελθειν αυτον</p>
<p>Ἐγένετο δὲ ἓν σαββάτῳ → il advint cependant en sabbat διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ σπορίμων → qu'il traverse lui à travers des champs-semés ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ → et arrachaient les disciples de lui καὶ ἤσθιον τοὺς στάχους ψύχοντες ταῖς χερσίν → et ils mangeaient les épis en-frottant avec les mains</p>	<p>και εγενετο αυτον → et il advint lui εν σαββατω δευτεροπρωτω δια → en sabbat second-premier à travers πορευεσθαι δια των σποριμων → aller à travers des champs-semés οι δε μαθηται αυτου ηρξαντο τιλλειν → les cependant disciples de lui commencèrent à arracher τους σταχους και ψυχοντες ταις χερσιν → les épis et frottant avec les mains</p>
<p>τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπαν → certains cependant des pharisiens dirent τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν → pourquoi faites-vous ce qui n'est pas permis aux sabbats</p>	<p>ησθιον → ils mangeaient τινες δε των φαρισαιων → certains cependant des pharisiens ελεγον αυτω ιδε τι ποιουσιν οι → disaient à lui vois quoi font les</p>
<p>καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς → et répondant vers eux dit le Jésus οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησεν Δαυὶδ → même pas cela avez-vous-lu ce que fit David ὄτε ἐπεινάσεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ → quand eut-faim lui et ceux avec lui ο[ῦντες] → étant</p>	<p>μαθηται σου τοις σαββασιν ο ουκ εξεστιν → disciples de toi dans les sabbats ce qui non il-est-permis αποκριθεις δε ο ιης ελεγεν προς αυτους → répondant cependant le Jésus disait vers eux ουδεποτε τουτο ανεγνωτε ο εποιησεν → jamais cela vous-avez-lu ce que fit δαιειδ οτε επεινασεν αυτος → David quand il-eut-faim lui</p>

Comparaison Lc 6,4D et Mt 20,25D // Lc 14,8-11 dans le texte édité Nestle-Aland et Codex Bezae

Lc 6,1-11 Nestle Aland (Codex Vaticanus)	Lc 6,1-11 (Codex Bezae) fol. 205b-206b
<p>Γ[ὡς] εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ → comme il entra dans la maison de Dieu καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως → et les pains de la présentation Ἐλαβὼν ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν ἑτοῖς μετ' αὐτοῦ → ayant-pris il-mangea et il-donna à ceux avec lui οἷς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν → lesquels il n'est pas permis de manger εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς → sinon seulement aux prêtres</p>	<p>καὶ οἱ συν αὐτῷ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον → et ceux avec lui étant-entré dans la maison τοῦ θυ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθεσεως → de Dieu et les pains de la présentation εφαγεν καὶ εδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ → il-mangea et il-donna aussi à ceux avec lui οὖς οὐκ ἐξὸν ἦν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους → lesquels non il-était-permis de manger sinon seulement</p>
<p>καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς → et il disait à eux κύριός ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου → seigneur est du sabbat le fils de l'homme</p>	<p>τῆ αὐτῆς ἡμέρας θεασάμενος → le même jour ayant-vu τινα ἐργαζομένον τῷ σαββάτῳ εἶπεν αὐτῷ → quelqu'un travaillant au sabbat il-dit à lui ἀνθρώπε εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς → homme si d'une-part tu-sais ce que tu-fais μακάριος εἰ εἰ δὲ μὴ οἶδας ἐπικαταρατός → heureux tu-es si d'autre-part tu-ne-sais pas maudit καὶ παραβατῆς εἰ τοῦ νόμου → et transgresseur tu-es de la loi</p>
<p>Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ → il advint cependant en un autre sabbat εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν → entrer lui dans la synagogue et enseigner καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ → et il y avait un homme là καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά → et la main de lui la droite était sèche</p>	<p>καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ παλιν εἰς τὴν → et étant-entré lui de-nouveau dans la συναγωγὴν σαββάτῳ ἐν ἣ ἦν ἄνθρωπος → synagogue en sabbat dans laquelle était un homme ξηρὰν ἔχων τὴν χεῖρα παρατηροῦντο → sèche ayant la main ils-observaient αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι → lui les scribes et les pharisiens εἰ τῷ σαββάτῳ θεραπεύει ἵνα εὐρωσιν → si au sabbat il-soigne afin qu'ils-trouvent κατηγορεῖν αὐτοῦ → accuser lui αὐτὸς δὲ ἐγινώσκων → lui cependant connaissait τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν λέγει τῷ → les raisonnements de eux il-dit à celui τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα → à l'homme ayant la main sèche καὶ στήθη εἰς τὸ μέσον → lève-toi et tiens-toi au milieu καὶ ἀναστὰς ἔστη → et s'étant-levé il se tint</p>
<p>παρατηροῦντο δὲ αὐτὸν → ils observaient cependant lui οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι → les scribes et les pharisiens εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει → si au sabbat il soigne ἵνα εὐρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ → afin qu'ils trouvent accuser lui</p>	<p>εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς ἐπερωτήσω → il-dit cependant le Jésus vers eux j'interrogerai ὑμᾶς εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθὸ ποιῆσαι → vous si il-est-permis au sabbat bien faire ἢ κακοποιῆσαι ψυχὴν σωσάσαι → ou mal-faire vie sauver</p>
<p>αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν → lui cependant savait les raisonnements de eux εἶπεν δὲ → il dit cependant τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα → à l'homme ayant la main sèche ἔγειρε καὶ στήθη εἰς τὸ μέσον → lève-toi et tiens-toi au milieu καὶ ἀναστὰς ἔστη → et s'étant-levé il se tint</p>	
<p>εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς → il dit cependant le Jésus vers eux</p>	

Comparaison Lc 6,4D et Mt 20,25D // Lc 14,8-11 dans le texte édité Nestle-Aland et Codex Bezae

Lc 6,1-11 Nestle Aland (Codex Vaticanus)	Lc 6,1-11 (Codex Bezae) fol. 205b-206b
<p>ἐπερωτῶ ὑμᾶς → j'interroge vous εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ → s'il est permis au sabbat ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι → faire-le-bien ou faire-le-mal ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι → vie sauver ou détruire</p>	<p>ἡ ἀπολεσάει → ou détruire οἱ δὲ ἐσιώπων → eux cependant se-taisaient</p>
<p>καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς → et ayant-regardé autour tous eux εἶπεν αὐτῷ → il dit à lui ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου → étends la main de toi ὁ δὲ ἐποίησεν → lui cependant fit καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ → et fut-restaurée la main de lui</p>	<p>καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς πάντας → et ayant-regardé autour eux tous ἐν ὀργῇ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ ἐκτεινον → en colère il-dit à l'homme étends τὴν χεῖρα σου καὶ ἐξετεινεῖν → la main de toi et il-étendit καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεῖρ αὐτοῦ ὡς καὶ ἡ ἄλλη → et fut-restaurée la main de lui comme aussi l'autre καὶ εἰλεγεν αὐτοῖς ὅτι κύριος ἐστὶν ὁ υἱὸς → et il-disait à eux que seigneur est le fils τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου → de l'homme aussi du sabbat</p>
<p>αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας → eux cependant furent-remplis de folie καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους → et ils parlaient entre eux τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ → ce qu'ils pourraient faire à Jésus</p>	<p>αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας καὶ → eux cependant furent-remplis de folie et διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους πῶς → ils-discutaient entre eux comment ἀπολεσῶσιν αὐτὸν → ils-détruisent lui</p> <p>ἐγένετο δὲ → il advint cependant ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξελθεῖν αὐτὸν → en les jours ces-là sortir lui</p>

Lc 6,1-11 Nestle Aland (Codex Vaticanus)	Lc 6,1-11 (Codex Bezae) fol. 205b-206b
	<p> ^{μα} : τηρουνται : και εγενετο αυτον VI. 1 εν σαββατω δευτεροπρωτω δια πορευεσθαι δια των σποριμων οι δε μαθηται αυτου ηρξαντο τιλλειν τους σταχυασ και ψυχοντες ταισ χερσιν ησθιον . τινεσ δε των φαρισαιων 2 ελεγον αυτω ει δε τι ποιουσιν οι μαθηται σου τοις σαββασιν ο ουκ εξεστιν αποκριθεισ δε ο ιησ̄ ελεγεν προς αυτους 3 ουδεποτε τουτο ανεγνωται ο εποικησεν δαυειδ οτε επειρασεν αυτος και οι συν αυτω εισελθων εισ τον οικον 4 του θῡ και τους αρτους της προσθεσεωσ εφαγεν και εδωκεν και τοις μετ αυτου οις ουκ εξον ην φαγειν ει μη μονουσ ^{μβ} : τοις τερευσιν : τη̄ αυτη ημερα θεασαμενοσ τινα εργαζομενον τω σαββατω ειπεν αυτω ανθρωπε ει μεν οιδασ τι ποιεισ μακαριοσ ει ει δε μη οι δασ επικαταρατοσ και παραβατηρσ ει του νομου και εισελθοντοσ αυτου παλιν εισ την 6 συναγωγην σαββατω εν η ην ανθρωποσ ξηραν εχων την χειρα παρετηρουντο 7 αυτον οι γραμματεισ και οι φαρισαιοι ει τω σαββατω θεραπειει ινα ευρωσιν κατηγορησαι αυτου· αυτοσ δε γεινωσκω̄ 8 τουσ διαλογισμοσ αυτων λεγε τω την χειρα εχοντι ξηραν εγειρου και στηθι εν τω μεσω και αναστασ εσταθη Ειπεν δε ο ιησ̄ προς αυτουσ επερωτησω 9 ῡμασ ει εξεστιν τω σαββατω αγαθο ποιησαι η κακοποιησαι ψυχην σωσαι η απολεσαι οι δε εσιωπων (Fol. 205 b.) </p> <p style="text-align:center"> 184 ⲕⲁⲧ̅ ⲙⲁⲗⲁⲕⲁ</p> <p> και περιβλεψαμενοσ αυτουσ παντασ VI. 10 εν οργη λεγει τω ανθρωπω εκτεινον την χειρα σου και εξετεινεν και απεκατεσταθη η χειρ αυτου ωσ και η αλλη και ελεγεν αυτοισ οτι κ̄σ̄ εστιν ο ῡιοσ 5 του ανθρωπου και του σαββατου αυτοι δε επλησθησαν ανοιασ και 11 διελογιζοντο προσ αλληλουσ πωσ ^{μγ} : απολεσωσιν αυτον : εγενετο δε 12 εν ταισ ημεραισ εκειναισ εξελθειν αυτον εισ το οροσ και προσευχεσθαι και ην </p>

Comparaison Lc 6,4D et Mt 20,25D // Lc 14,8-11 dans le texte édité Nestle-Aland et Codex Bezae

Mt 20.20–28 (Nestle aland : Codex Vaticanus)	Mt 20.20–28 Codex Bezae éd. Scrivener
<p>²⁰ Τότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνούσα καὶ αἰτούσά τι ᾿ἀπ’ αὐτοῦ. ²¹ ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; ᾿λέγει αὐτῷ· εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν ὀσσοῦ καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων ὀσσοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ²² ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα. ²³ ᾿λέγει αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθίσαί ἐκ δεξιῶν μου ᾿καὶ ἐξ εὐωνύμων ᾿2 οὐκ ἔστιν ἐμὸν ο[τούτο] δοῦναι, ἀλλ’ οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. ²⁴ ᾿Καὶ ἀκούσαντες ᾿ οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ²⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτούς εἶπεν· οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. ²⁶ οὐχ οὕτως ᾿ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ’ ὃς ἐάν θέλῃ ᾿ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι ᾿ ᾿ ἔσται ὑμῶν διάκονος, ²⁷ καὶ ὃς ἂν θέλῃ ᾿ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος ᾿ ἔσται ὑμῶν δούλος. ²⁸ ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. ᾿</p>	<p>τοτε προσηλθεν αυτω η μητηρ των υιων ζεβεδεου μετα των υιων αυτης προσκυνουσα και αιτουσα τι απ αυτου ο δε ειπεν αυτη τι θελεις λεγει αυτω ειπε ινα καθισωσιν ουτοι οι δυο υιοι μου εις εκ δεξιων σου και εις εξ ευωνυμων εν τη βασιλεια σου αποκριθεις δε ο ιης ειπεν ουκ οιδατε τι αιτειτε . δυνασθαι το ποτηριον πιειν ο εγω μελλω πινειν λεγουσιν δυναμεθα λεγει αυτοις ο ιης το μεν ποτηριον μου πιεσθε το δε καθισαι εκ δεξιων μου και εξ ευωνυμων ουκ εστιν εμον τουτο δουναι αλλοις ητοιμασται υπο του πατρος μου και ακουσαντες οι δεκα ηγανακτησαν περι των δυο αδελφων ο δε ιης προσκαλεσαμενος αυτους ειπεν αυτοις οιδατε οτι οι αρχοντες των εθνων κατακυριευουσιν αυτων και οι μεγαλοι κατεξουσιαζουσιν αυτων ουχ ουτως εστιν εν υμιν αλλ ος αν θελη εν υμιν μεγας γενεσθαι εσται υμων διακονος και ος αν θελη εν υμιν ειναι πρωτος εσται υμων δουλος : ωσπερ ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν διακονηθηναι αλλα διακονησαι και δουναι την ψυχην αυτου λυτρον αντι πολλων υμεις δε ζητειτε εκ μικρου αυξησαι και εκ μειζονος ελαττον ειναι Εισερχομενοι δε και παρακληθεντες δειπνησαι μη ανακλεινεσθαι εις τους εξεχοντας τοπους μη ποτε ενδοξοτερος σου επελθη και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι ετι κατω χωρει και κατασχυνηθη Εαν δε αναπεσης εις τον ηττονα τοπον και επελθη σου ηττων ερει σοι ο δειπνοκλητωρ συναγε ετι ανω και εσται σοι τουτο χρησιμον</p>
<p>20 Τότε προσήλθεν αὐτῷ alors s’approcha de lui ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου la mère des fils de Zébédée</p>	<p>τοτε προσηλθεν αυτω → alors s’approcha de lui η μητηρ των υιων ζεβεδεου → la mère des fils de Zébédée</p>

Comparaison Lc 6,4D et Mt 20,25D // Lc 14,8-11 dans le texte édité Nestle-Aland et Codex Bezae

Mt 20.20–28 (Nestle aland : Codex Vaticanus)	Mt 20.20–28 Codex Bezae éd. Scrivener
<p>μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς avec ses fils προσκυνοῦσα se prosternant καὶ αἰτοῦσά τι ἀπ' αὐτοῦ et demandant quelque chose de lui</p>	<p>μετα των υιων αυτης προσκυνουσα → avec les fils de elle se-prosternant και αιτουσα τι απ αυτου → et demandant quelque chose de lui</p>
<p>21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· τί θέλεις; et lui dit : que veux-tu ? λέγει αὐτῷ elle lui dit : εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου dis que s'assoient ces deux fils de moi εἷς ἐκ δεξιῶν σου l'un à partir de ta droite καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου et l'un à partir de ta gauche ἐν τῇ βασιλείᾳ σου dans ton royaume</p>	<p>ο δε ειπεν αυτη τι θελεις → lui cependant dit à elle que veux-tu λεγει αυτω → elle dit à lui ειπε ινα καθισωσιν ουτοι οι δυο υιοι μου → dis afin que s'asseyent ceux-ci les deux fils de moi εις εκ δεξιων σου και εις εξ ευωνυμων → un à droite de toi et un à gauche εν τη βασιλεια σου → dans le royaume de toi</p>
<p>22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν répondant, Jésus dit οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε vous ne savez pas ce que vous demandez δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον pouvez-vous boire la coupe ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν; que moi je vais boire ? λέγουσιν αὐτῷ· δυνάμεθα ils lui disent : nous pouvons</p>	<p>αποκριθεις δε ο ιης ειπεν → répondant cependant le Jésus dit ουκ οιδατε τι αιτειτε → vous ne savez pas ce que vous demandez δυνασθαι το ποτηριον πειν → pouvez-vous la coupe boire ο εγω μελλω πινειν → que moi je suis-sur-le-point de boire</p>
<p>23 λέγει αὐτοῖς il leur dit : τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε la coupe, la mienne, vous la boirez τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων mais le fait de s'asseoir à partir de ma droite et à partir de la gauche οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι n'est pas à moi de donner ἀλλ' οἷς ἡτοιμάσται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου mais à ceux pour qui cela a été préparé par mon Père</p>	<p>λεγουσιν δυναμεθα → ils disent nous pouvons λεγει αυτοις ο ιης → il dit à eux le Jésus το μεν ποτηριον μου πισεθε → la coupe certes de moi vous boirez το δε καθισαι εκ δεξιων μου → mais le s'asseoir à droite de moi και εξ ευωνυμων → et à gauche ουκ εστιν εμον τουτο δοუნαι → n'est pas à moi cela donner αλλοις ητοιμασται υπο του πατρος μου → pour d'autres il a été préparé par le père de moi</p>
<p>24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα et ayant entendu, les dix ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν s'indignèrent au sujet des deux frères</p>	<p>και ακουσαντες οι δεκα ηγανακτησαν → et ayant-entendu les dix s'indignèrent περι των δυο αδελφων → au sujet des deux frères ο δε ιης προσκαλεσαμενος αυτους → le Jésus ayant-appelé-vers lui eux</p>

Comparaison Lc 6,4D et Mt 20,25D // Lc 14,8-11 dans le texte édité Nestle-Aland et Codex Bezae

Mt 20.20–28 (Nestle aland : Codex Vaticanus)	Mt 20.20–28 Codex Bezae éd. Scrivener
<p>25 ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν mais Jésus, les ayant appelés auprès de lui, dit οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν vous savez que les chefs des nations κατακυριεύουσιν αὐτῶν dominant sur elles καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν et les grands exercent leur pouvoir sur elles</p>	<p>ΕΙΠΕΝ ΑΥΤΟΙΣ → dit à eux οἶδατε οτι οι αρχοντες των εθνων → vous savez que les chefs des nations κατακυριευουσιν αυτων → dominant sur eux και οι μεγαλοι κατεξουσιαζουσιν αυτων → et les grands exercent-autorité-sur eux</p>
<p>26 οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν il n'en sera pas ainsi parmi vous ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι mais celui qui voudra parmi vous devenir grand ἔσται ὑμῶν διάκονος sera votre serviteur</p>	<p>ουχ ουτως εστιν εν υμιν → non ainsi est parmi vous αλλ ος αν θελη εν υμιν μεγας γενεσθαι → mais quiconque veut parmi vous grand devenir εσται υμων διακονος → sera de vous serviteur</p>
<p>27 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος et celui qui voudra parmi vous être premier ἔσται ὑμῶν δούλος sera votre esclave</p>	<p>και ος αν θελη εν υμιν ειναι πρωτος → et quiconque veut parmi vous être premier εσται υμων δουλος → sera de vous esclave</p>
<p>28 ὡσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου comme le Fils de l'homme οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι n'est pas venu pour être servi ἀλλὰ διακονῆσαι mais pour servir καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ et pour donner sa vie λύτρον ἀντὶ πολλῶν en rançon à la place de beaucoup le tete du NA28 s'arrête ici</p>	<p>ωσπερ ο υιος του ανθρωπου → de même que le fils de l'homme ουκ ηλθεν διακονηθηναι → n'est pas venu pour être-servi αλλα διακονησαι → mais pour servir και δουναι την ψυχην αυτου → et donner la vie de lui λυτρον αντι πολλων → rançon en-échange-de beaucoup</p>
	<p>Le codex Bezae continue avec 60 mots avec un parallèle avec Lc 14,8-11 : υμεις δε ζητειτε εκ μικρου αυξησαι → vous cependant cherchez de petit croître και εκ μειζονος ελαττον ειναι → et de plus-grand être plus-petit</p>
	<p>Εισερχομενοι δε και παρακληθεντες δειπνησαι → entrant cependant et ayant-été-invités à dîner μη ανακλεινεσθαι εις τους εξεχοντας τοπους → ne pas s'étendre vers les places éminentes</p>
	<p>μη ποτε ενδοξοτερος σου επελθη → de peur que quelqu'un plus-honoré que toi survienne</p>

Mt 20.20–28 (Nestle aland : Codex Vaticanus)	Mt 20.20–28 Codex Bezae éd. Scrivener
	<p>και προσελθων ο δειπνοκλητωρ ειπη σοι → et s'approchant celui-qui-invite-au-repas dise à toi ετι κατω χωρει → encore plus-bas va και κατασχυνηση → et tu seras-honteux</p> <p>Εαν δε αναπεσης εις τον ηττονα τοπον → mais si tu te-couches vers la place inférieure και επεληθ σου ηττων → et survienne à toi un inférieur ερει σοι ο δειπνοκλητωρ → dira à toi celui-qui-invite συναγε ετι ανω → monte encore plus-haut και εσται σοι τουτο χρησιμον → et sera pour toi cela utile</p>
	<p>cf. Luke 14:7-15 ⁷ "Ελεγεν δε προς τους κεκλημένους παραβολήν, επέχων πώς τās πρωτοκλισίας εξέλεγοντο, λέγων προς αυτούς· ⁸ "Όταν κληθής υπό τινος ⁹ "Είς γάμους", μή κατακληθής εις τήν πρωτοκλισίαν, μήποτε έντιμότερός οσου "ή κεκλημένος υπ' αυτού", ⁹ και έλθών ό σέ και αυτόν καλέσας έρεί σοι· δός τούτω τόπον, και τότε "άρξη μετά αισχύνης τόν έσχατον τόπον κατέχειν. ¹⁰ "Άλλ' όταν κληθής, πορευθείς ανάπεσε εις τόν έσχατον τόπον, ίνα όταν έλθη ό κεκληκώς σε "έρεί σοι· φίλε, προσανάβηθι ανώτερον· τότε εσται σοι δόξα ένώπιον οπάντων τών συνανακειμένων σοι. ¹¹ "Ότι πās ό ύψών έαυτόν ταπεινωθήσεται, και ό ταπεινών έαυτόν ύψωθήσεται.</p> <p>¹² "Ελεγεν δε και τώ κεκληκότι αυτόν· όταν ποιής άριστον ή δείπνον, μή φώνει τούς φίλους σου μηδέ τούς αδελφούς σου μηδέ τούς συγγενείς σου "μηδέ γείτονας" πλουσίους, μήποτε και αυτοί αντικαλέσωσίν σε και γένηται ανταπόδομά σοι. ¹³ "Άλλ' όταν "δοχήν ποιής", κάλει πτωχούς, αναπείρους, χωλούς, τυφλούς. ¹⁴ και μακάριος εσση, ότι ουκ εχουσιν ανταποδοῦναί σοι, ανταποδοθήσεται "γάρ σοι έν τή αναστάσει τών δικαίων.</p> <p>¹⁵ "Ακούσας δε τις τών συνανακειμένων ταῦτα ειπεν αυτόῳ· μακάριος "όστις φάγεται "άρτον έν τή βασιλεία του θεου.</p>
	<p>"Ελεγεν δε προς τους κεκλημένους παραβολήν → il disait cependant vers ceux-ayant-été-invités une parabole επέχων πώς τās πρωτοκλισίας εξέλεγοντο → observant comment les premières-places ils-choisissaient</p>

Mt 20.20–28 (Nestle aland : Codex Vaticanus)	Mt 20.20–28 Codex Bezae éd. Scrivener
	<p>λέγων πρὸς αὐτούς → disant vers eux</p>
	<p>ὅταν κληθῆς ὑπό τινος εἰς γάμους → quand tu-sois-invité par quelqu'un à des noces μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν → ne t'allonge pas vers la première-place μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ → de peur que plus-honoré que toi soit invité par lui</p>
	<p>καὶ ἔλθων ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας → et venant celui-qui toi et lui a invités ἔρεῖ σοι → dira à toi δὸς τούτῳ τόπον → donne à celui-ci place καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνῃς → et alors tu-commenceras avec honte τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν → la dernière place occuper</p>
	<p>ἀλλ' ὅταν κληθῆς → mais quand tu-sois-invité πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον → étant-allé étends-toi vers la dernière place ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε → afin que quand vienne celui-ayant-invité toi ἔρεῖ σοι → il dira à toi φίλε προσανάβηθι ἀνώτερον → ami monte-plus-haut</p>
	<p>τότε ἔσται σοι δόξα → alors sera pour toi gloire ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι → devant tous ceux-étendus-avec-toi</p>
	<p>ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται → car tout celui-qui élève lui-même sera-humilié καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται → et celui-qui humilie lui-même sera-élevé</p>
	<p>Ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκὼτι αὐτόν → il disait cependant aussi à celui-ayant-invité lui ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον → quand tu-fais un-déjeuner ou un-dîner</p>

Mt 20.20–28 (Nestle aland : Codex Vaticanus)	Mt 20.20–28 Codex Bezae éd. Scrivener
	<p>μή φώνει τοὺς φίλους σου → ne convoque pas les amis de toi</p> <p>μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου → ni les frères de toi</p> <p>μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου → ni les parents de toi</p> <p>μηδὲ γείτονας πλουσίους → ni voisins riches</p>
	<p>μήποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε → de peur que eux aussi invitent-en-retour toi</p> <p>καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι → et devienne rétribution pour toi</p>
	<p>ἀλλ' ὅταν δοχὴν ποιῆς → mais quand tu-fais un-repas</p> <p>κάλει πτωχοὺς ἀναπίρους χωλοὺς τυφλοὺς → appelle pauvres mutilés boiteux aveugles</p>
	<p>καὶ μακάριος ἔσῃ → et heureux tu-seras</p> <p>ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι → parce que ils n'ont pas rendre-à-toi</p> <p>ἀνταποδοθήσεται γὰρ σοι → sera-rendu en-retour en effet à toi</p> <p>ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων → dans la résurrection des justes</p>
	<p>Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα → ayant-entendu cependant quelqu'un de ceux-étendus-ensemble ces choses</p> <p>εἶπεν αὐτῷ → dit à lui</p> <p>μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον → heureux celui-qui mangera pain</p> <p>ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ → dans le royaume de Dieu</p>

- : Ελεγεν δε και προς τους κεκλημενους 7**
παραβολην . επεχων πως τας πρωτοκλισιας
εξελεγοντο λεγων προς αυτους
οταν κληθησ εις γαμον μη κατακλιθησ 8
εις την πρωτοκλισιαν μηποτε
εντειμοτεροσ σου ηξει και ελθων 9
ο σε και αυτον καλεσασ ερει σοι δοσ
τουτω τοπον και τοτε εση μετα
αισχυνησ εσχατον τοπον κατεχειν
αλλ οταν κληθησ εις τον εσχατον τοπον 10
αναπειπτε ινα οταν ελθη ο κεκληκωσ σε
ειπη σοι φιλε προσαναβηθι ανωτερον
και τοτε εσται σοι δοξα ενωπιον των
: συνανακειμενων : οτι πασ ο υψων 11
εαυτον ταπεινουνται και ο ταπεινων

(Fol. 244 b.)

εαυτον υψουται ελεγεν δε και τω	ΣΙΥ. 12
κεκληκοτι αυτον οταν ποιησ αριστον	
η δειπνον μη φωνει τουσ φιλουσ	
μηδε τουσ αδελφουσ σου μηδε	
τουσ γειτονασ μηδε τουσ πλουσιουσ	
μηποτε και αυτοι αντικαλεσωσιν σε	
και γενηται ανταποδομα σοι	
αλλα οταν ποιησ δοχην καλει	13
πτωχουσ αναπειρουσ χωλουσ	
τυφλουσ και μακαριοσ εση οτι	14
ουκ εχουσιν ανταποδουнай σοι	
ανταποδοθησεται γαρ σοι εν τη	
αναστασει των δικαιων	
ακουσασ δε τισ ταυτα των συνανακειμενων	15
ειπεν αυτω μακαριοσ οσ φαγετε αρτον	
π̄ : εν τη βασιλεια του θῡ : οῡ δε ειπεν	16

ελεγεν δε και προς τους κεκλημενους
il disait aussi à ceux qui ont été invités

παραβολην .
une parabole.

επεχων πως τας πρωτοκλισιασ
observant comment les premières places

εξελεγοντο λεγων προς αυτους
ils choisissaient, disant à eux :

Comparaison Lc 6,4D et Mt 20,25D // Lc 14,8-11 dans le texte édité Nestle-Aland et Codex Bezae

οταν κληθης εις γαμον

lorsque tu es invité à un mariage

μη κατακλιθης εις την πρωτοκλισιαν

ne t'étends pas vers la première place

μηποτε εντιμοτερος σου ηξει

de peur que quelqu'un de plus honorable que toi ne vienne

και ελθων ο σε και αυτον καλεσας

et que, étant venu, celui qui t'a invité toi et lui

ερει σοι δος τουτω τοπον

ne te dise : donne à celui-ci la place

και τοτε αρχη μετα αισχυνης

et alors tu commenceras avec honte

εσχατον τοπον κατεχειν

à occuper la dernière place

αλλ οταν κληθης εις τον εσχατον τοπον

mais lorsque tu es invité, vers la dernière place

αναπεσον

mets-toi à table

ινα οταν ελθη ο κεκληκως σε

afin que lorsque celui qui t'a invité vienne

ειπη σοι φιλε προσαναβηθι ανωτερον

il te dise : ami, monte plus haut

και τοτε εσται σοι δοξα

et alors il y aura pour toi honneur

ενωπιον των συνανακειμενων

devant ceux qui sont à table avec toi

οτι πας ο υψων εαυτον

car tout celui qui s'élève lui-même

ταπεινωθησεται

sera abaissé

και ο ταπεινων εαυτον

et celui qui s'abaisse lui-même

υψουται

sera élevé

Comparaison Lc 6,4D et Mt 20,25D // Lc 14,8-11 dans le texte édité Nestle-Aland et Codex Bezae

λεγει δε και τω κεκληκοτι αυτον
il dit aussi à celui qui l'avait invité

οταν ποιης αριστον η δειπνον
lorsque tu fais un repas ou un dîner

μη φωνει τους φιλους
n'appelle pas les amis

μηδε τους αδελφους σου
ni tes frères

μηδε τους γειτονας
ni les voisins

μηδε τους πλουσιους
ni les riches

μηποτε και αυτοι αντικαλεσωσιν σε
de peur qu'eux aussi ne t'invitent en retour

και γενηται ανταποδομα σοι
et qu'il ne devienne pour toi une rétribution

αλλα οταν ποιης δοχην
mais lorsque tu fais un banquet

καλει πτωχους αναπηρους χωλους τυφλους
appelle des pauvres, des infirmes, des boiteux, des aveugles

και μακαριος εση
et heureux tu seras

οτι ουκ εχουσιν ανταποδουναι σοι
parce qu'ils n'ont pas de quoi te rendre

ανταποδοθησεται γαρ σοι
car il te sera rendu

εν τη αναστασει των δικαιων
dans la résurrection des justes

ακουσας δε τις ταυτα των συνανακειμενων
ayant entendu cela, quelqu'un de ceux qui étaient à table

ειπεν αυτω
dit à lui :

μακαριος ος φαγεται αρτον
heureux celui qui mangera du pain

Comparaison Lc 6,4D et Mt 20,25D // Lc 14,8-11 dans le texte édité Nestle-Aland et Codex Bezae

εν τη βασιλεια του θυ

dans le royaume de Dieu

ο δε ειπεν

et lui dit : etc etc.